

ПАМ'ЯТНА ЗАПИСКА

до першого засідання кластера 6 (*питання зайнятості, охорони здоров'я, соціальної політики та рівних можливостей*) Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету асоціації між Україною та ЄС
10 червня 2016 р., м. Київ

СПІВРОБІТНИЦТВО З ПИТАНЬ ЗАЙНЯТОСТІ, СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ТА РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Соціально-економічне становище країни (рівень зайнятості та безробіття, вирішення питання стосовно заборгованості із заробітної плати, тіньової економіки, боротьби з бідністю)

На сьогодні українська економіка функціонує в умовах низької підтримки як з боку зовнішнього (слабкий попит на вітчизняну продукцію з боку країн торговельних партнерів, несприятлива цінова зовнішньоекономічна кон'юнктура, що супроводжується різкими коливаннями світових цін на ключових товарних ринках вітчизняного експорту), так і внутрішнього попиту (складне фінансове становище в країні у всіх секторах економіки, корпоративного, банківського, бюджетного та сектору домогосподарств) під впливом впровадження РФ обмежувальних заходів проти України.

Незважаючи на певні складні умови функціонування економіки у виробничій сфері спостерігаються позитивні ознаки, зокрема у промисловості, яка за підсумком січня-квітня продемонструвала зростання обсягів виробництва на 3,7%.

Завдяки впровадженню конкретних дій Уряду, спрямованих на подолання поточних проблем та відновлення економічного зростання, вже зроблено певні кроки щодо реформування сфери дерегуляції підприємницької діяльності, поліпшення бізнес-клімату, інвестиційної діяльності, підвищення ефективності управління державним сектором економіки та його оптимізація, забезпечено адаптацію національного законодавства України до законодавства Європейського Союзу у частині технічних регламентів.

Все ще складне фінансове становище підприємств обмежує можливості вітчизняних виробників підвищувати доходи від трудової діяльності та відповідно позначається на зменшенні потреби у робочій силі. Це посилюється збільшенням внутрішньої міграції біженців із нестабільних регіонів, що позначається на рівні зайнятості.

Уряд з свого боку впроваджує ряд заходів, спрямованих на заохочення продуктивної праці, забезпечення повної зайнятості, стимулювання створення робочих місць, розвитку підприємництва, підвищення оплати праці та соціального забезпечення населення.

Поступове впровадження реформ, стабілізація економічної ситуації в країні, поступове відновлення виробничої діяльності, пристосування економічних агентів до існуючих умов функціонування та переорієнтація на нові ринки збуту сприяють покращенню ситуації на ринку праці.

Рівень безробіття, визначений за методологією МОП, у 2015 р. зменшився до 9,1 % проти 9,3 % у 2014 р., рівень зайнятості збільшився до 56,7 % проти 56,6 % відповідно.

Порівняно із 2014 роком заробітна плата номінально зросла у 2015 р. на 20,5% та становила 4 195 грн., за січень-березень – на 27 % до 4 618 грн., чому у т.ч. сприяло державне регулювання соціальних стандартів (мінімальна заробітна плата у зазначений період зросла на 13,1%). На фоні зниження інфляційного тиску спостерігається уповільнення скорочення реальної (з урахуванням інфляції) середньомісячної заробітної плати - на 13,3 в. п. у січні-березні 2016 р. порівняно з відповідним періодом 2015 р. і становило 6,8%. Поряд з цим, зниженню навантаження на оплату праці та відповідно певному її перегляду роботодавцями сприяє зниження ставки ЄСВ.

Підготовка до реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: організаційні аспекти та механізми моніторингу імплементації Глави 21 та додатку XL Угоди про асоціацію між Україною та ЄС

Моніторинг імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС здійснюється відповідно до Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на 2014-2017 роки, Порядку денного асоціації Україна – ЄС та реалізації планів імплементації актів законодавства ЄС, затверджених відповідними розпорядженнями. Центральні органи виконавчої влади щоквартально надсилають звітну інформацію.

З метою ефективної реалізації Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом наказом Мінсоцполітики від 03.02.2015 №102 затверджено План заходів Міністерства соціальної політики України з реалізації Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Наказом Мінсоцполітики від 03.02.2015 № 102 затверджено склад експертно-консультативної групи з його реалізації. Експертно-консультативна група збирається щоквартально з метою обговорення стану виконання передбачених заходів з реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС., а також розробки та внесення необхідних змін, які будуть відповідати реаліям та викликам сьогодення.

На офіційному сайті Мінсоцполітики створено окремий розділ „Європейська інтеграція”, у якому на постійній основі оновлюється інформація щодо заходів,

які здійснюються Міністерством з метою імплементації Угоди про асоціацію. Зі звітною інформацією можна ознайомитися за посиланням: http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/category?cat_id=168553

Підготовка до адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері охорони здоров'я і безпеки праці, та умов праці (Додаток XL Угоди)

Реформа Трудового Кодексу

25 листопада 2015 року набрав чинності Закон України №785-VIII „Про внесення зміни до Кодексу законів про працю України щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації з правом Європейського Союзу”, який містить норму щодо заборони будь-якої дискримінації у сфері праці, зокрема щодо порушення принципу рівності прав і можливостей, прямого або непрямого обмеження прав працівників залежно від статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, або інших ознак, не пов'язаних з характером роботи або умовами її виконання.

Реформа Державної служби з питань праці: боротьба з неформальною зайнятістю, порушеннями умов праці та здоров'я і безпеки на робочому місці

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 шляхом злиття Державної служби гірничого нагляду і промислової безпеки та Державної інспекції України з питань праці було утворено Державну службу України з питань праці.

З метою докорінного реформування системи управління охороною праці в Україні, для підвищення її ефективності, формування сучасного безпечного та здорового виробничого середовища, мінімізації соціально-економічних наслідків виробничого травматизму, Держпраці розроблено проект Концепції реформування системи управління охороною праці в Україні, в основу якого закладено постійний моніторинг роботодавцем виробничих ризиків, що має здійснюватися на основі загальних принципів запобігання, а саме:

- виявлення ризиків;
- уникнення ризиків;
- оцінки ризиків, яких не можливо усунути;
- боротьби з ризиками у їх джерелах (усунення чи ослаблення виробничих небезпек);
- адаптації виконуваної роботи до індивідуальних можливостей працівників;

- адаптації до технічного прогресу;
- розроблення чіткої та узгодженої політики запобігання ризикам;
- пріоритетів засобів колективного захисту над індивідуальними;
- проведення відповідного інструктажу працівникам.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРІОРИТЕТІВ ПОРЯДКУ ДЕННОГО АСОЦІАЦІЇ

Соціальний діалог: діяльність Національної тристоронньої соціально-економічної ради (TSEC)

З метою введення соціального діалогу діє Національна тристороння соціально-економічна рада. За останній період (2015 рік – початок 2016 року) відбулось 3 засідання Національної ради та 6 засідань її Президії. Під час засідань основна увага була приділена питанням проведення податкової реформи, реформуванню системи охорони здоров'я, питанням тарифоутворення на житлово-комунальні послуги, цін на газ, електроенергію та заходи щодо мінімізації їх впливу на населення та бізнес, стану і перспективам соціально-економічного розвитку України в контексті започаткованих реформ.

З метою підвищення ефективності діяльності Національної ради утворено 4 постійно діючі комітети з числа її членів, для забезпечення виконання функцій Ради у період між її засіданнями та попереднього опрацювання усіх питань, які виносяться на засідання.

19 лютого 2016 року Національною радою ухвалено Декларацію до Дня соціальної справедливості, 07.04.2017 підписано Меморандум про реалізацію Програми Гідної праці МОП для України на період 2016-2019 роки.

Однією із основних форм співпраці сторін залишається колективно-договірне регулювання соціально-трудових відносин. Після півторарічної перерви у лютому 2015 року сторони фактично знову розпочали переговори щодо укладення нового проекту Генеральної угоди. За цей період відбулось 25 засідань робочих груп та 8 засідань Спільної робочої комісії. Сформовано проект Генеральної угоди на новий строк, до якого увійшло 251 узгоджене сторонами положення.

З метою остаточного врегулювання розбіжностей у позиціях Сторін проведено 4 зустрічі координаторів сторін, на яких обговорювались питання, пов'язані із визначенням розміру мінімальної заробітної плати, посадового окладу І тарифного розряду ЄТС та скорочення грошового розриву між цими показниками.

На сьогодні сторонам залишилось схвалити зміст останніх 3-х положень проекту Генеральної угоди на 2016-2017 роки, після чого сторони зможуть прийняти рішення щодо її підписання.

За даними Держстату станом на 31 грудня 2015 року в цілому по Україні укладено та зареєстровано 69602 колективних договори, якими охоплено 6343,3 тис. осіб або 77,3 % до облікової кількості штатних працівників.

Політика у сфері зайнятості: оновлена інформація щодо основних проблем зайнятості та здійснення реформ

Реформа Державної служби зайнятості

Першочерговим завданням на сьогодні є реформування системи зайнятості, оскільки економічна криза та наслідки військового конфлікту на сході країни обумовили у 2015 році загострення напруженості на ринку праці та зниження зайнятості населення майже на 2 млн. осіб порівняно з 2014 роком.

Загальні тенденції зайнятості упродовж останніх двох років характеризувалися значним погіршенням практично усіх параметрів порівняно з попереднім роком, насамперед, скороченням попиту на робочу силу, зростанням обсягів масового вивільнення працівників з підприємств.

Одним із головних кроків, які зроблені Мінсоцполітики на шляху подолання негативних тенденцій на ринку праці – розпочато реформування політики зайнятості у цілому, а також підходів до роботи служби зайнятості з безробітними.

Міністерством підготовлено проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування державного управління у сфері зайнятості населення та соціального страхування на випадок безробіття”, який передбачає модернізацію державної служби зайнятості та створення на базі існуючої державної служби зайнятості Національного агентства зайнятості населення.

Нацагенство буде надавати комплексні агентські послуги (роботодавцям та населенню) на базі моніторингу та оцінки ризиків на ринку праці. Новий інструментарій та заходи стимулювання зайнятості сформовані з урахуванням європейського досвіду, зокрема практик Федерального агентства зайнятості Німеччини, Державної служби зайнятості Австрії, Служби зайнятості Франції, Литовської біржі праці.

Подальший розвиток послуг служби зайнятості буде включати 3 нові інструменти і сервіси, зокрема:

1. Створення консалтингових центрів Нацагенства для підтримки підприємницької ініціативи безробітних, які отримали фінансову підтримку для започаткування власної справи шляхом консультування, надання допомоги у плануванні та веденні підприємницької діяльності.
2. Надання можливості отримувати інформаційно-консультаційні, профорієнтаційні послуги, послуги з пошуку роботи в сервісних підрозділах, а також в он-лайн режимі, зокрема електронні кабінети для роботи з роботодавцями та безробітними. Усе це – недорогі інструменти для платників внесків та досить мобільні і зручні у пошуку роботи та робочої сили;
3. Запровадження індивідуального супроводу окремих категорій безробітних під час працевлаштування та протягом 6 місяців після працевлаштування для підвищення рівня їх інтеграції на ринку праці шляхом надання інформаційних, консультаційних, профорієнтаційних послуг; соціальної реабілітації та здійснення заходів з психологічної підтримки.

Протягом серпня – вересня 2015 року проведено низку публічних заходів, спрямованих на обговорення положень проекту Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування державного управління у сфері зайнятості населення та соціального страхування на випадок безробіття” з представниками громадськості, сторін соціального діалогу, міжнародних організацій. Протягом вересня 2015 року – січня 2016 року отримано пропозиції та зауваження від усіх заінтересованих центральних органів виконавчої влади, сторін соціального діалогу, громадських організацій інвалідів, наукових установ, ПРООН, а також коментарі МОП. Наразі законопроект доопрацьовується в Міністерстві соціальної політики.

Результатом прийняття та реалізації законопроекту має стати докорінна зміна у підходах до роботи служби зайнятості із безробітними, підвищення рівня працевлаштування безробітних та охоплення активними заходами зайнятості, перетворення служби зайнятості із посередника на впливового гравця на ринку праці.

Не чекаючи прийняття законопроекту, вже розпочато роботу по оптимізації структури служби зайнятості. При цьому основне завдання – залишити на базовому рівні сервісні підрозділи для надання якісних послуг, а також розширення спектру сервісів, які будуть надаватися Державною службою зайнятості населенню.

Станом на 01 січня 2016 року на одне вільне робоче місце претендувало 19 безробітних (на 01 січня 2015 р. – 14 осіб; на 01 січня 2014 р. – 10 осіб).

За 2013-2014 роки відбулось різке зниження рівня зайнятості населення у цілому по Україні з 60,2% (у 2013 році) до 56,6% (у 2014 році) та зростання безробіття з 7,3% (у 2013 році) до 9,3% (у 2014 році).

У 2015 році порівняно з 2014 роком ситуація стабілізувалась і навіть спостерігалось незначне покращення основних параметрів, що характеризують ринок праці.

Рівень зайнятості населення у цілому зріс з 56,6% (у 2014 році) до 56,7% (у 2015 році), а рівень безробіття знизився з 9,3% (у 2014 році) до 9,1% (у 2015 році).

За 2015 рік працевлаштовано 444,7 тис. безробітних (за 2014 рік – 494,6 тис. осіб), з них:

- шляхом виплати одноразової допомоги по безробіттю для організації власної справи – 15,4 тис. осіб (у 2014 році – 18,2 тис. осіб), в тому числі 2,5 тис. осіб, які недостатньо конкурентоспроможні на ринку праці
- за рахунок виплати компенсації роботодавцю витрат у розмірі єдиного внеску – 14,0 тис. осіб, в тому числі 4,7 тис. осіб, які недостатньо конкурентоспроможні на ринку праці.

Чисельність працевлаштованих безробітних за направленням служби зайнятості з числа сільських мешканців у 2015 році становила 187,7 тис. осіб, з них започаткували власну справу за рахунок виплати допомоги по безробіттю одноразово 3,4 тис. осіб.

Професійне навчання у 2015 році проходили 178,9 тис. безробітних (у 2014 році – 202,2 тис. осіб), в тому числі 47,3 тис. осіб, які недостатньо конкурентоспроможні на ринку праці. При цьому рівень працевлаштування після закінчення професійного навчання становив 94%. Ваучер отримали 2,7 тис. осіб.

Кількість працівників, попереджених про заплановане масове вивільнення у 1 кварталі 2016 року, у порівнянні з відповідним періодом минулого року, зросла майже у півтора рази та сягнула 117 тис. осіб.

Станом на 1 квітня 2016 року мали статус безробітного 467,5 тис. осіб, отримували допомогу по безробіттю 376,8 тис. осіб, середній розмір якої становив 1566 грн., кількість вакансій становила 49,9 тис. одиниць, що на 11,2% менше у порівнянні з відповідним періодом попереднього року. На одне вільне робоче місце претендувало 9 безробітних.

На сьогодні Законом України „Про зайнятість населення” передбачено механізми спрямовані на підвищення професійного рівня населення, зокрема, професійне навчання, перенавчання та підвищення кваліфікації, надання інформаційно-консультаційних та профорієнтаційних послуг, у тому числі, визначаються складові безперервного професійного навчання населення.

Для підвищення конкурентоспроможності осіб, які здобули професію шляхом неформального навчання, запроваджено систему підтвердження результатів неформального навчання. Особа, яка в результаті неформального навчання, самоосвіти, практичного досвіду роботи оволоділа професією, має можливість підтвердити свою кваліфікацію та отримати документ встановленого зразка про присвоєння робітничої кваліфікації.

На сьогодні затверджено основні нормативні акти необхідні для запровадження та ефективного функціонування системи підтвердження результатів неформального навчання.

Вразливі групи

Державною службою зайнятості забезпечується системна діяльність щодо сприяння інтеграції до суспільного і трудового життя людей з інвалідністю та забезпечення дотримання їх прав.

У всіх центрах зайнятості забезпечено вільний доступ до інформації та послуг Служби. Створено спеціальні інформаційні куточки для людей з інвалідністю, що містять нормативні документи та адресну довідкову інформацію з питань соціального захисту та реабілітації, можливостей працевлаштування і навчання; обладнано спеціальні місця для самостійної роботи, у тому числі з вільним доступом до Інтернету для пошуку роботи. Для посилення адресної, індивідуальної роботи у кожному центрі зайнятості визначено окремого фахівця для обслуговування людей з інвалідністю.

Необхідно відмітити, що останніми роками активність людей з особливими потребами до пошуку роботи поступово зростає. Зокрема, за січень-квітень 2016 року послугами служби скористалися 26,8 тис. безробітних громадян з інвалідністю, що майже 3 % більше, ніж у минулому році. З них за направленням центрів зайнятості працевлаштовано понад 3,9 тис. осіб.

Соціальна політика: оновлена інформація щодо основних проблем та реалізації реформ

Реформа пенсійної системи

Мінсоцполітики здійснюються заходи для створення справедливої соціальної системи пенсійного забезпечення та передумов запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

На розгляд Верховної Ради України подано проект Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та єдиних принципів нарахування пенсій” (реєстр. № 4608), передбачається здійснити заходи щодо удосконалення солідарної системи шляхом:

- звільнення солідарної системи від невластивих для неї видатків;
- фіксування показника заробітної плати для призначення пенсій на рівні середньої заробітної плати за 2013, 2014 і 2015 роки, що дозволить зменшити розриви у розмірах пенсій, які призначені у різні роки;
- здійснення виплати пенсій громадянам, які виїхали на постійне місце проживання за кордон до держав, з якими не укладено міжнародні договори.

Законопроектом передбачається запровадити єдині принципи нарахування пенсій, а також внести зміни щодо:

- здійснення пенсійного забезпечення осіб, які зайняті на роботах за списком № 1 та за списком № 2 або на посадах, що дають право на призначення пенсії за вислугу років, а також на посадах державних службовців та прирівняних до них посадах, через накопичувальну професійну пенсійну програму накопичувальної системи пенсійного страхування;
- запровадження з 1 липня 2017 року накопичувальної системи пенсійного страхування.

Реформа системи соціальної допомоги (соціальні пільги), система субсидій, пов'язаних з підвищенням тарифів на комунальні послуги

Програма субсидій залишається головним механізмом забезпечення соціального захисту населення в умовах підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги і гарантує малозабезпеченим громадянам стабільність витрат на оплату житлово-комунальних послуг незалежно від зміни вартості послуг.

Через Програму житлових субсидій держава компенсує сім'ям витрати на оплату житлово-комунальних послуг у межах нормативів споживання послуг, що перевищують обсяг обов'язкового платежу.

В опалювальний період 2015/2016 років субсидію отримувало близько 5,5 млн сімей, що майже у 5 разів більше ніж у попередньому опалювальному періоді.

Постановою Кабінету Міністрів України від 27.04.2016 № 319 внесено чергові зміни до порядку надання субсидій, які напрацьовано за підсумками проходження опалювального періоду з метою підвищення ефективності житлових субсидій.

Законом України „Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України” від 28.12.2014 № 76-VIII запроваджено адресний підхід при наданні пільг з 01.07.2015 окремим категоріям пільговиків за соціальною ознакою. Пільги надаються якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу (у 2016 році – 1 930 гривень).

Зазначена норма застосовується при наданні пільг з оплати житлово-комунальних послуг, послуг зв'язку, на придбання твердого палива, скрапленого газу (учасники війни; жертви нацистських переслідувань; багатодітні сім'ї; діти війни; пенсіонери з числа працівників міліції та служби цивільного захисту; пенсіонери з числа медичних, фармацевтичних, педагогічних працівників та працівники культури і бібліотек у сільській місцевості тощо).

Залишається незмінним порядок надання пільг для осіб із числа: інвалідів війни, учасників бойових дій, осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесених до категорії 1 та 2, ветеранів військової служби та органів внутрішніх справ їх вдів, реабілітованих осіб, інвалідів військової служби.

Постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2015 № 389 затверджено Порядок надання пільг окремим категоріям громадян з урахуванням середньомісячного сукупного доходу сім'ї. Відповідно до Порядку у разі коли середньомісячний дохід сім'ї пільговика в розрахунку на одну особу перевищує величину доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу, структурний підрозділ з питань соціального захисту населення письмово інформує пільговиків про те, що вони не мають права на отримання пільг і можуть звернутися за житловою субсидією.

Соціальна адаптація та реінтеграція внутрішньо переміщених осіб

Станом на 19.05.2016 обліковано 1 783 696 внутрішньо переміщених осіб (1 445 739 сімей). Найбільша кількість вимушених переселенців зосереджена в Донецькій області – 725 тис, Луганській – 265 тис., Запорізькій – 126,5 тис., Харківській – 199 тис., Дніпропетровській – 73,5 тис., м. Києві – 135,5 тис. Серед загальної кількості внутрішньо переміщених осіб 974 тис. пенсіонерів, 75 тис. інвалідів та 228 тис. дітей.

З метою соціальної підтримки внутрішньо переміщених сімей (осіб) Урядом прийнято постанову „Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг” (від 01.10.14 № 505).

Щомісячна адресна допомога для покриття витрат на проживання призначається на сім'ю та виплачується одному з її членів за умови надання письмової згоди довольної форми про виплату грошової допомоги цій особі від інших членів сім'ї. Станом на 19.05.2016 за щомісячною адресною допомогою звернулося 843,5 тис сімей, з яких 787,4 сім'ям зазначену допомогу призначено.

Органами Пенсійного фонду України забезпечується у спрощеному порядку переведення пенсійної виплати за новим місцем фактичного проживання осіб, які переїхали із Донецької та Луганської областей в інші регіони України.

Переведення пенсійної виплати забезпечується за заявою громадян про запит пенсійної справи при пред'явленні паспорту чи іншого документа, який засвідчує особу.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 595 пенсії та інші соціальні виплати з бюджетів усіх рівнів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування виплачуються протягом усього строку дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Станом на 19.05.2016 чисельність осіб, які звернулися до органів Пенсійного фонду України за виплатою пенсій за новим місцем проживання та зареєстровані відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509, становить 1 026 731 особа, зокрема з: Донецької області – 668 641 особа; Луганської області – 355 504 осіб; АР Крим та м. Севастополь – 2 586 осіб.

За період з 1 жовтня 2014 р. по 19 травня 2016 р. за сприянням у працевлаштуванні до Державної служби зайнятості звернулося 56 019 внутрішньо переміщених осіб (які мали довідку внутрішньо переміщеної

особи), з них отримали статус безробітного 46 997 осіб, працевлаштовано (у тому числі самостійно) – 16 635 осіб.

Стратегія подолання бідності

Відповідно до Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014–2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 року № 847-р, прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 № 161-р „Про схвалення Стратегії подолання бідності”.

Метою Стратегії є поетапне зниження в Україні масштабу бідності, соціального відчуження та запровадження нових механізмів її запобігання. Стратегію передбачається реалізувати до 2020 року.

Основні стратегічні напрями спрямовані на розширення доступу до продуктивної зайнятості, сприяння зростанню доходів населення від зайнятості та виплат в системі державного соціального страхування для забезпечення умов гідної праці; забезпечення доступу населення до послуг соціальної сфери незалежно від місця проживання, мінімізації ризиків соціального відчуження сільського населення; протидії соціальному відчуженню та мінімізації ризиків бідності найбільш вразливих категорій населення; запобігання бідності та недопущення виникнення осередків хронічної бідності та соціального відчуження серед внутрішньо переміщених осіб.

З метою реалізації Стратегії подолання бідності розроблено проект розпорядження Кабінету Міністрів України „Про затвердження плану заходів на 2016-2017 роки щодо реалізації Стратегії подолання бідності”, який листом Мінсоцполітики від 27.04.2016 № 6220/0/14-16/10 надіслано на розгляд співвиконавцям. Наразі зазначений проект акту доопрацьовується з урахуванням наданих пропозицій та зауважень.

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

Реформа охорони здоров'я

Міністерством охорони здоров'я України розроблено проект Концепції фінансування системи охорони здоров'я. Прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 № 1024 «Про затвердження нормативу забезпечення стаціонарними лікарняними ліжками у розрахунку на 10 тисяч населення» (на заміну постанови КМУ від 28 червня 1997 № 640) для

забезпечення раціонального використання бюджетних асигнувань та наявних ресурсів.

Виконано умови підготовки та підписано Угоду про позику між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку від 19.03.2015 № 8475-UA, яка набула чинності 15.06.2015 року. В рамках Угоди реалізовується інвестиційний проект «Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей». У рамках проекту розпочато впровадження електронної системи охорони здоров'я.

МОЗ спільно із зацікавленими органами виконавчої влади, міжнародними та національними експертами, вживає заходів зі створення умов для імплементації обов'язкового соціального державного медичного страхування, здійснюється робота щодо створення єдиного реєстру пацієнтів, впровадження нових ефективних підходів фінансування та оплати медичних (DRG), затвердження методики визначення вартості медичних послуг, оптимізації ліжкового фонду тощо.

Субсекторіальні стратегії фармацевтичного сектора, включаючи нормативно-правову базу і державні закупівлі

МОЗ України проведено аналіз нормативно-правових актів у сфері обігу лікарських засобів, що підлягають імплементації до законодавства ЄС та направлено звернення до Представництва Європейської комісії в Україні з клопотанням щодо надання технічно-експертної допомоги в частині аудиту законодавства України, з метою його гармонізації до законодавства Європейського Союзу.

Станом на сьогодні Європейською комісією виділено грант (Assessment of the Ukrainian regulations and administrative management of the pharmaceutical sector Lot 8, Request for Services 2015/364797 - Version 1) для аналізу законодавства України у сфері обігу лікарських засобів для надання рекомендацій по здійсненню дерегуляції у цій сфері та оцінки глибини імплементації законодавства ЄС у національне законодавство.

Згідно календарного плану аудиту національного законодавства оформлення звіту очікується в середині 2016 року.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ ТА АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄС У СФЕРІ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Створення Національного центру охорони громадського здоров'я

Наказом МОЗ України від 18.09.2015 № 604 було прийнято рішення щодо створення Центру громадського здоров'я.

Профілактика та боротьба з інфекційними захворюваннями: оцінка ЄС і подальші кроки

МОЗ України розпочало роботу щодо впровадження рекомендацій, наданих експертами Європейським центром контролю за захворюваннями із залученнями представників ВООЗ та за підтримки Європейської Комісії у звіті щодо оцінки системи попередження та реагування на інфекційні захворювання в Україні (2015 рік).

МОЗ було розроблено та затверджено наступні накази, що передбачають імплементацію таких законодавчих актів ЄС:

- Рішення Комісії №2000/96/ЄС від 22 грудня 1999 року про інфекційні захворювання, які мають поступово охоплюватися мережею Співтовариства відповідно до Рішення 2119/98/ЄС Європейського Парламенту та Ради
- Рішення Комісії №2002/253/ЄС від 19 березня 2002 року про визначення випадків, що використовуються для передачі інформації про інфекційні хвороби до мережі Співтовариства, створеної відповідно до Рішення Європейського Парламенту та Ради 2119/98/ЄС.

У зв'язку з прийняттям зазначених наказів, Україна може бути приєднана до мережі з епідеміологічного нагляду ЄС та надавати відповідну інформацію.

Спалах поліомієліту у 2016 році в Україні

В Україні за міжнародною класифікацією, визначеною ВООЗ, мав місце спалах поліомієліту викликаний циркулюючим вакциноспорідненим вірусом поліомієліту типу 1. Циркуляцію вірусу було підтверджено референс-лабораторією ВООЗ та CDC (Atlanta, США).

Згідно з міжнародним досвідом та рекомендаціями щодо відповіді на спалах поліомієліту, прийнято рішення провести в Україні 3 раунди додаткової вакцинації від поліомієліту.

З метою оцінки якості вжитих країною заходів у відповідь на спалах поліомієліту в Україні проводила роботу моніторингова група за участі представників ВООЗ, Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), CDC (США), Європейського Сертифікаційного комітету з питань ліквідації поліомієліту. Оцінка проводилася двічі, за результатами 3-х місячної та 6-ти місячної роботи. У квітні Місія визнала, що поширення цВСПВ-1 в Україні ймовірно припинилося.

Система безпеки крові: оцінка ЄС та подальші кроки

Україна поступово наближує своє законодавство та практику до принципів *acquis* ЄС, зокрема у сфері служби крові. Так, протягом 3 років з дати набрання чинності цією Угодою, має бути здійснена адаптація директив: Директива № 2002/98/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27.01.2003, Директива Комісії № 2004/33/ЄС від 22.03.2004, Директива Комісії № 2005/62/ЄС від 30.09.2005, Директива Комісії № 2005/61/ЄС від 30.09.2005.

Вже проведено оцінку стану системи закладів служби крові України експертами Європейської комісії (ЄК), результатом якої є звіт та практичні рекомендації щодо розвитку служби крові в Україні (попередні висновки та рекомендації – вересень 2015 р., заключний звіт (Technical Report Following the Assessment Mission on Blood Services in Ukraine) – 25.11.2015 р.).

З метою імплементації Угоди про асоціацію та реалізації наданих рекомендацій МОЗ здійснено наступні кроки:

- Створено координаційну робочу групу експертів з питань розвитку служби крові (КРГЕ), що розглядає поточні питання функціонування служби крові та розробляє заходи з впровадження в роботу служби крові європейських і кращих міжнародних стандартів і практик діяльності наказ МОЗ України від 21 вересня 2015 року № 610).
- КРГЕ розроблено та оприлюднено для громадського обговорення проект Національної стратегії розвитку служби крові. Фіналізація, представлення, розгляд та обговорення стратегії заплановано в рамках Експертної місії Європейської комісії (ТАІЕХ) в період з 07.06.2016 по 09.06.2016 р.
- В розробці перебувають проекти положень про устанovu служби крові та лікарняний банк крові, національного керівництва з клінічного застосування компонентів та препаратів з донорської крові, трансфузіологічного глосарію. Розглянуто питання проблем переробки донорської плазми на препарати.

Неінфекційні захворювання

МОЗ розроблено Національний план заходів з імплементації та реалізації програми Європейського Союзу «Європейська стратегія здоров'я – 2020» щодо неінфекційних захворювань на період до 2020 року». Проект документу було обговорено із громадськістю, науковою спільнотою, міжнародними організаціями.

Підготовлено проект розпорядження КМУ щодо затвердження Національного плану заходів, який погоджено із усіма державними обласними адміністраціями

(25), Національною академією наук України та Національною академією медичних наук України, 10 заінтересованими центральними органами виконавчої влади, окрім Мінфіну. Зважаючи на це, питання затвердження Національного плану заходів залишається відкритим та потребує врегулювання із Мінфіном та стоїть на порядку денному Міністерства як такий, що його затвердження дозволить системно впроваджувати заходи з профілактики неінфекційних захворювань за принципом «здоров'я у всіх політиках».

Боротьба проти тютюну

Україною здійснено ряд заходів щодо імплементації статей Рамкової Конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну (РКБТ ВООЗ) РКБТ у вітчизняне законодавство.

Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення окремих положень про обмеження місць куріння тютюнових виробів» 13 червня 2012 року № 4844-VI, яким визначено перелік місць, де діятиме повна або часткова заборона куріння

З 16 вересня 2012 року введена повна заборона реклами, спонсорства та стимулювання продажу тютюнових виробів. Дієвих методом боротьби проти споживання тютюнових виробів є цінові та податкові заходи.

Україна наближує своє законодавство та практику до принципів *acquis* ЄС у сфері тютюну. Зареєстрованим у Верховній Раді України законопроектом №2820 пропонується повністю виконати умови, зазначені в Додатку ХІІ до Угоди (перелік директив ЄС), а саме запровадити в Україні положення Директиви №2003/33/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 травня 2003 року «Про наближення законодавчих, нормативних та адміністративних актів держав-членів про рекламу та спонсорство тютюнових виробів» та Директиви 2014/40/ЄС «Про наближення законів, правил та адміністративних положень держав-членів, що стосуються виробництва, презентації та продажу тютюну та супутніх товарів та скасування Директиви 2001/37/ЄС».

У листопаді 2012 року на 5 сесії Конференції Сторін Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну за участю представників МОЗ України та Мінекономрозвитку України прийнято Протокол про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами.

На сьогодні Протокол про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими виробами проходить процедуру ратифікації (наразі пройшов процедуру офіційного перекладу в МЗС України та погоджується з центральними органами виконавчої влади).